

SŁOWNIK JĘZYKA NOWEGO

nowewyrazy.uw.edu.pl
facebook.com/nowewyrazy

1. PRACA

Redaktorzy Obserwatorium Językowego UW wychodzą z założenia, że badanie najnowszego słownictwa może nam powiedzieć bardzo wiele o współczesnej rzeczywistości. Należy jednak przyglądać się nie tyle pojedynczym słowom, ile całym ich grupom, odpowiadającym różnym dziedzinom naszego życia. Tekstem tym pragniemy rozpocząć cykl poświęcony najciekawszym obszarom tematycznym, w których pojawiło się szczególnie wiele nowych wyrażeń. Na początek zajmijmy się PRACĄ, ograniczając się do wskazania kilku interesujących przykładów.

Obserwatorium Językowe UW (red. Mirosław Bańko, Maciej Czeszewski, Jan Burzyński) to internetowy projekt naukowy poświęcony najnowszemu słownictwu polskiemu. Autorzy projektu czekają na neologizmy, które codziennie pojawiają się w strumieniu wypowiedzianych przez nas słów.

Wraz z postępującym rozwojem cywilizacyjnym pojawiła się niezliczona liczba nowych profesji związanych z różnymi dziedzinami naszego życia. Na przykład posiadacze psów i kotów mogą im obecnie zafundować profesjonalne strzyżenie u fryzjera zwierząt nazywanego *groomerem*. Domy pogrzebowe oferują z kolei usługi *tanatopsychologów*, czyli osób odpowiadających za poprawienie wyglądu zmarłego przed pogrzebem. W kawiarniach na miłośników kawy czekają wykwalifikowani *bariści*, którzy specjalizują się w przygotowywaniu i podawaniu kawy.

Obok nowych zawodów pojawiły się także nowe formy zatrudnienia. Obecnie na rynku pracy znajdziemy już nie tylko etatowych pracowników, lecz także przedstawicieli *prekariatu*, klasy społecznej obejmującej osoby niemające stałej pracy, zatrudniane na krótkoterminowych umowach cywilnoprawnych (nazywanych niekiedy *umowami śmieciowymi* lub *śmieciówkami*). Taki sposób pracy często wiąże się z niskimi zarobkami oraz niestabilną sytuacją życiową (samo słowo *prekariat* pochodzi zresztą od angielskiego przymiotnika *precarious*, czyli 'niepewny'). Wśród *prekariuszy* (jak określa się przedstawicieli prekariatu) są jednak również tacy, którym wiedzie się nieco lepiej. Dotyczy to zwłaszcza *freelancerów*, czyli osób niemających, co prawda, stałego zatrudnienia, ale pracujących jako specjaliści (graficy, fotografowie, tłumacze, doradcy itp.) na zlecenie różnych firm lub instytucji. Ciekawą współczesną formą pracy jest także bezpłatna wymiana usług, w której pośredniczą stworzone w tym celu instytucje samopomocowe nazywane *bankami czasu*.

W słownictwie dotyczącym zarządzania czasem pracy (nb. to też nowe określenie w polszczyź-

nie) prawdziwe triumfy święci *deadline*, nazwa określająca nieprzekraczalny termin wykonania jakiegoś zadania lub załatwienia jakiejś sprawy. Przemiany na rynku pracy doprowadziły także do pojawienia się nowych form urlopu. Na szczególną uwagę zasługuje tu tak zwany *sabbatical*, czyli długoterminowy urlop, trwający od kilku miesięcy do roku, zwykle płatny, udzielany przez duże firmy lub instytucje pracownikom o długim stażu pracy. *Sabbatical* ma umożliwić pracownikom nie tylko odpoczynek od pracy, lecz także rozwój osobisty.

Przestrzeń pracy – przynajmniej w niektórych sektorach – ulega tymczasem swoistemu uwspólnieniu. Coraz większą popularnością cieszą się *open space'y*, czyli przestrzenie biurowe bez ścianek działowych zaprojektowane dla całego zespołu pracowników. Rozwiązaniem często stosowanym w biurach jest także *hot desking*, który polega na tym, że kilku pracowników pracuje przy jednym stanowisku pracy. Niektóre grupy zawodowe, zwłaszcza *freelance'rzy*, mogą ponadto pracować w *coworkingach*, specjalnych pracowniach lub biurach wynajmowanych i współdzielonych przez niezależne od siebie osoby, które zajmują się w nich swoją indywidualną pracą.

Na koniec warto wymienić niedawno rozpoznane formy dyskryminacji i przemocy, które mają poważny wpływ na rynek pracy. Prawdziwą plagą jest obecnie *mobbing*, czyli uporczywe, długotrwałe nękanie, zastraszanie lub upokarzanie pracownika przez pracodawcę lub innego pracownika. Wśród form dyskryminacji na uwagę zasługuje zwłaszcza *handicapizm* (dyskryminacja osób niepełnosprawnych), *ageizm* lub *wiekizm* (dyskryminacja osób starszych) i *adulteryzm* (dyskryminacja osób młodych).

COWORKING

SABBATICAL

GROOMER

PREKARIAT

BANK CZASU

DEADLINE

HOT DESKING

MOBBING